

USPOREDBE DVAJU NOVOŠTOKAVSKIH NAGLAŠAVANJA IMENICA MUŠKOG RODA NA Ø

Stjepan Vukušić

U ovom se radu uspoređuju dva novoštokavska naglašavanja: Daničićevo¹ s jedne i zapadno novoštokavsko naglašavanje² s druge strane. ZNŠN u ovom radu predstavlja šest informanata kojima je zapadni, mlađi ikavski dijalekt startni jezik: Viborka Jurčević, magistar iz Makarske, Ivan Parlov, profesor iz Imotskog, Fabijan Markota, student iz Posušja, Emil Žeravica, pravnik iz Vrlike, Ivan Svetić, nastavnik iz Gospića i Stjepan Vukušić, profesor iz Stinice (općina Senj)³. ZNŠN jest književna uporabna norma za sve nosioce toga naglašavanja.

Usporedbe tih dvaju naglašavanja dovode nas do ovih zaključaka:

I. DN i ZNŠN imaju zajedničke opće naglasne norme: broj i kakvoća naglasaka, mjesto naglasaka i zanaglasnih dužina općenito. Te opće odredbenice određuju oba naglašavanja kao novoštokavska.

II. Od sto i deset Daničićevih tipova⁴ imenica m. r. na Ø dvadeset je tipova koji u DN i ZNŠN imaju jednake tipološke naglasne odredbenice i jednaku distribuciju imenica u tipove.

III. Četrdeset i tri tipa jednaka su po tipološkim naglasnim odredbenicama, ali različita po distribuciji imenica.

IV. Osam je tipova koji se razlikuju po tipološkim pojedinostima i po distribuciji.

V. Šesnaest se tipova razlikuje po tipološkim odredbenicama i po distribuciji.

VI. U ZNŠN nema dvadeset i tri Daničićeva tipa.

VII. U ZNŠN pet je novih tipova (vidi bilješku 32).

VIII. DN i ZNŠN razlikuju se u određenim slučajevima i po prenošenju naglasaka na proklitiku.

I. Budući da o prvoj točki ovoga sažetka nije potrebno govoriti, prelazi se na drugu.

---

¹ Đ. Daničić, *Srpski akcenti*, Srpska kraljevska akademija, Beograd-Zemun, 1925. Naglašavanje utvrđeno u toj knjizi u daljem se tekstu bilježi kraticom DN.

² Zapadno novoštokavsko naglašavanje označavat će se kraticom ZNŠN.

³ Naglašavanje svakog od tih informanata bilježit će se početnim slovom imena njegova mjesta: Makarska-M, Imotski-I, Posušje-P, Vrlika-V, Gospić-G i Stinica-S.

⁴ Radi lakšeg snalaženja u ovom se radu polazi od Daničićeve tipologije.

II. Tipovi jednaki po tipološkim odredbenicama i po distribuciji imenica:

1. vûkovac–vûkõvca ⁵ (MIPVGS)	11. Bûkovičanin (MIPVG)
2. blâgoslõv–blâgoslõva (MIPVGS)	12. arnâutovac–arnâutõvca (IPVGS)
3. Vîlićanin	13. Karanõvčanin
4. Kârlovčanin (MIPVGS)	14. kapetânovac–kapetânõvca (IPVGS)
5. âdrapovac–âdrapõvca (IPVG)	15. Kõstâjnićanin (MIPVG)
6. Banâćanin (MIPVGS)	16. Kârânõvčanin
7. prnjâvorac–prnjâvõrca (MIGS)	17. ispodsunčânîk–ispodsunčânîka (IPG)
8. arnâutluk (MIPVGS)	18. čuturoispîlac–čuturoispîlca (MPVG)
9. põdupõranj–põdupõrnja (IPVGS)	19. Brzopalânčanin
10. bezâkonîk (MIPVGS)	20. Radõvâšnićanin

U ovom se radu utvrđenim smatra naglasak koji je potvrdila većina informanata, a odnos tri prema tri upućuje na mogućnost dubleta. Kad su u ZNŠN tri informanta potvrdila određeni naglasak, a ostala se trojica i međusobno razlikuju, smatra se konstantom jednak naglasak prve trojice. Manje poznati etnici na -in tako se različito (i slučajno) naglašavaju da je teško utvrditi što sigurno, pa se ostalo pri DN.

III. Tipovi jednaki po naglasnim odredbenicama, a različiti po distribuciji⁶ imenica u tipove

DN	1. räk	ZNŠN
hřt		hřt–hřta (5) ⁷
rřs		rřs–rřsa (3) i rřs–rřsa (3)
tvõr		tvõr–tvõra (3) i tvõr–tvõra (3)
kât		kât–kâta (5)
mâh		mâh–mâha (6)

DR se mogu javiti i u kojem kosom padežu: naime, određeni naglasni lik postoji u oba naglašavanja, npr. u lok. jd. času, skûpu, splētu . . ., ali ne za sve imenice:

L jd. Vlâhu, přstu	Vlâhu (5), přstu (6)
--------------------	----------------------

⁵ Da bi se usporedbe lakše pratile, za tip se navodi Daničićev primjer iz njegova »Pregleda sadržaja« kad god se taj primjer u ZNŠN ne nalazi u kojem drugom tipu.

⁶ Distribucijske razlike bilježit će se kraticom DR. U ovom radu nisu utvrđene sve DR, a što se tiče tipoloških razlika, može se reći da izvan ovog rada nije ostalo ništa bitno. Riječi se bilježe abecednim redom koji vrijedi unutar skupina imenica što po ZNŠN pripadaju istom tipu.

⁷ Brojka u zagradi uz određenu riječ označava broj informanata koji dotičnu riječ tako naglašavaju (vidi i bilješku 11).

2. rōb-rōba

DN	ZNŠN
cēr	cēr-cēra (4)
drēn	drijēn-drijēna (5)
kālĵ	kālĵ-kālĵa (5)
šōr	šōr-šōra (3) i šōr-šōra (3)
vōnj	vōnj (6)-vōnja (3)
zbĕg	zbĕg-zbĕga (6)
drūm	drūm-drūma (4)
hmĕlj	hmĕlj-hmĕlja (4)
hrĕn	hrĕn-hrĕna (3) i hrĕn-hrĕna (3)
slōm	slōm-slōma (4)
zgōn	zgōn-zgōna (4)
vōl (vō)-vōla	vōl (vō)-vōla (6)

3. grábež

bárut	bárut-báruta (3) i bárut-báruta (3)
gájtan	gájtan-gájtana (4)
grédelj	grédelj-grédelja (3) i grédelj-grédelja (3)
kórov	kórov-kórova (5)
kúcer	kúcer-kúcera (5)
pròrok	pròrok-pròroka (5)
sùpret	sùpret-sùpreta (6)
ùlom	ùlom-ùloma (6)

4. kīcoš

džāgor	žāgor-žāgora (4)
prĕrov	prijérov-prijérova (6)
tābor	tābor-tābora (4)
žāmor	žāmor-žāmora (5)
slāvić	slāvić-slāvíća (6)
žūbor	žūbor-žūbora (4)

5. bādalĵ-bādlĵa

čúnak	čúnak-čúnka (4)
drōzak	drōzak-drōzga (4)
jārak	jārak-jārka (6)
mōzak	mōzak-mōzga (6)
plĵusak	plĵusak-plĵúska (3)
trĕsak	trijĕsak-trijĕska (3) i trijĕsak-trijĕska (3)
L jd. smīslu	smīslu

6. bēdnik

DN	ZNŠN
mūčnjāk	mūčnjāk–mūčnjāka (6)
nātēg	nāteg–nātega (6)
zvānik	zvānik–zvanika (6)

7. bēlōv–belōva

Jākōv	Jākōv–Jākova (5)
nītkōv	nītkov–nītkova (4)
Židōv	Židov–Židova (6)

8. bābović

Bāčvanin	Bāčvanin–Bāčvanina (5)
Māčvanin	Māčvanin–Māčvanina (6)
Žūpljanin	Žūpljanin–Žūpljanina (3) i Žūpljanin– Žūpljanina (3)

9. nāstavak–nāstāvka

čūvalac	čūvalac–čūvaoca (4)
nēmalac	nēmalac–nēmaoca (4)
vlādalac	vlādalac–vlādaoca (5)
zlikovac	zlikovac–zlikōvca (4)

10. nāvrtak–nāvrtka

prēslačci	prēslačci–prēslačākā (4)
prēslačci	

11. sūnčević

bānović	bānović–bānovića (6)
īnteres	īnteres–īnteresa (4)
kāntarić	kāntarić–kāntarića (6)

12. dūkatić

barjāčić	barjāčić–barjāčića (6)
Bōgosav	Bōgosav–Bōgosava (4)
dōbrotvor	dōbrotvōr–dōbrotvōra (3) i dōbrotvor –dōbrotvora (3)
Vlādislav	Vlādislav–Vlādislava (4)
īguman	īgumān–īgumāna (6)
spāsitelj	spāsitelj–spāsitelja (5)

Imenice na -in u DN imaju u genitivu množ. samo kratkosilazni naglasak, a u ZNŠN imenice gòranin i sèljanin u tom padežu imaju i nepromijenjen naglasak: gòrānā, sèljānā.

13. ùštipak-ùštipka

DN	ZNŠN
jèzičac	jezičac-jezičca (4)
òblučac	oblúčac-oblúčca (3)
prèkupac	prékupac-prékupca (4)
zàklopac	záklopac-záklopca (5)
zàvezak	závezak-záveska (5)

14. Pòsavac-Pòsāvca

Búnjevac	Búnjevac-Búnjēvca (5)
nàdimak	nádimak-nádīmka (6)
nàviljak	náviljak-náviljka (3)
prídjevak	prídjevak-prídjēvka (6)
prikumak	prikumak-prikūmka (5)
prímorac	prímorac-prímōrca (5)
útorak	útorak-útōrka (5)
zàgorac	zágorac-zágōrca (5)
zàkoljak	zákoljak-zákōljka (5)
zàtiljak	zátijak-zátijka (6)
izvorac	izvōrac-izvōrca (3) i izvōrac-izvōrca (3)
òdmorak	odmōrak-odmōrka (3) i òdmorak- -òdmōrka (3)
trpānac	trpānac-trpānca (4)
kātanac	kātanac-kātānca (3) i kātanac- -kātānca (3)
kūdīlac	kūdīlac-kūdioca (5)
Vřgorac	Vřgorac-Vřgōrca (6)

15. pàrožak-pàroška

nāvlačak	nāvlačak-nāvlačka (4)
pālučak	pālučak-pālučka (5)
pāljetak	pāljetak-pāljetka (3) i pāljetak- -pāljetka (3)
pòdvlačak	pòdvlačak-pòdvlačka (5)

16. bēgovac–bēgōvca

DN	ZNŠN
klādenac	kladénac–kladénca (6)
přvenac	prvénac–prvéncia (6)
mlādenci	mlādēnci–mlādenācā (5)
pābirak	pābirak–pābirka (6)
Vāljevac	Vāljevac–Vāljevca (5)

17. prnjávor

dušmánluk	dušmānluk–dušmānluka (6)
nenāsit	nenāsit–nenāsita (4)
pišmánluk	pišmānluk–pišmānluka (6)
serāšcer	serāšcer–serāšcera (5)
sijāset	sijāset (3)

18. agàluk

Beògrad	Bèograd–Bèograda (5)
klasòber	klāsober–klāsobera (5)
čvorković	čvórković–čvórkovića (6)
hlādolež	hlādolež–hlādoleža (5)
nògostup	nògostup–nògostupa (6)
puškomēt	pūškomēt–pūškomēta (6)
Vukòman	Vūkomān–Vūkomāna (5)
Ivančić	Īvānčić–Īvānčića (6)
paunić	pāunić–pāunića (3) i paūnić–paūnića (3)
siromāh	siromāh–siromāha (6)
vlastèlin	vlastèlin–vlastelīna (6)

19. àlājbeg

pizmātor	pizmātor–pizmātora (5)
pupātor	pupātor–pupātora (5)
senātor	senātor–senātora (5)

20. pòtpōranj–pòtpōrnja

kōrābalj	kōrābalj–kōrāblja (6)
kōvřtanj	kōvřtanj–kōvřtnja (3) i kōvřtanj–kōvřtnja (3)
prītisak	prītisak–prītiska (3)
zāvōranj	zāvōranj–zāvōrnja (3)

21. námesník

DN	ZNŠN
náčelník	náčelník–náčelníka (5)
smétěnják	smetěnják–smetenjáka (5)
súvrník	súvrník–súvrníka (3) i suvrník– –súvrníka (3)
súvezník	súvězník–súvězníka (4)

22. mávišnják

glávničār	glávničār–glávničāra (5)
	dněvničār–dněvničāra (6) ⁸

23. bēzdušník

bēzumník	bēzumník–bēzumníka (5)
něvjerník	něvjerník–něvjerníka (5)
hīljadār	hīljadār–hīljadāra (5)
Stānimīr	Stānimīr–Stānimīra (5)
vīnogrād	vīnogrād–vīnogrāda (5)
nājāmník	nājāmník–nājāmníka (4)
svěcēník	svěcēník–svěcēníka (5)

24. nāstōjník⁹

náčelník	náčelník–náčelníka (5)
nádzōrník	nádzōrník–nádzōrníka (5)
nājāmník	nājāmník–nājāmníka (4)
námjērník	námjērník–námjērníka (5)
nāstāvník	nāstāvník–nāstāvníka (5)
rāzbōjník	rāzbōjník–rāzbōjníka (5)
zābāvník	zābāvník–zābāvníka (5)
zāstāvník	zāstāvník–zāstāvníka (5)

25. būntōvník

ōčājník	ōčājník–ōčājníka (5)
pōslāník	pōslāník–pōslāníka (5)
stānōvník	stānōvník–stānōvníka (6)

⁸ Ako je tip u ZNŠN obogaćen kojom novom riječju, ona se bilježi tako da joj po DN ne odgovara ništa.

⁹ U DN samo je još jedna riječ u tom tipu: rāskōvník.

26. rádičevac–rádičevca (MIGS)

DN

ZNŠN

ándričevac–ándričevca, držíčevac–
–držíčevca ...

i sve druge imenice postale od dvo-
složnih prezimena na -ič sa ' na pr-
vom slogu.

bíčinovac
Đúrtinovac
šáinovac

bíčinovac–bíčinovca
Đúrtinovac–Đúrtinovca
šáinovac–šáinovca

27. kòljenović

nèprijatelj
prèpeličić
nèznalović
òdžaković
Òtmanović
Sibinjanin
Sòkoljanin
várošanin

nèprijatelj–nèprijatelja (6)
prèpeličić–prèpeličića (6)
nèznalović–nèznalovića (6)
òdžaković–òdžakovića (5)
Òtmánović–Òtmánovića (5)
Sibínjanin–Sibínjanina (4)
Sokóljanin–Sokóljanina (4)
várošanin–várošanina (3)

28. lãstavičić

ãbadžiluk
dèspotović
nikogović
Sòpócanin

abadžiluk–abadžiluka (6)
dèspotović–dèspotovića (4)
nikógović–nikógovića (5)
Sopócanin–Sopócanina (5)

29. jãbukovac–jãbukovca

jãsenovac
Pòžarevac
zãravanak

jasènovac–jasènovca (4)
Pòžarevac–Pòžarèvca (3)
zàravanak–zàravãnka (3)

30. Rãsovatac–Rãsovaca

pròiguman–pròigumna   pròigumãn–pròigumãna (5)

31. Arnàutin

gospòdičić
Žitòmislić

gospodičić–gospodičića (4)
Žitomislić–Žitomislića (3) i
Žitòmislić–Žitòmislića (3)

32. petòprstac–petòprsa

DN	ZNŠN
Beògradac	Bèogradac–Bèogradca (3) i beogradac– –Beogradca (3)
božògrobac	božogròbac–božogròpca (6)
crnòkapac	crnokàpac–crnokàpca (4)
domòrodac	domoròdac–domoròca (6)
dušògubac	dušogúbac–dušogúpca (6)
grabònosac	grabonósac–grabonósca (6)
mimòhodac	mimohòdac–mimohóca (6)
neznàbožac	neznabóžac–neznabóšca (4)

33. vrtòglavac–vrtòglāvca

belòkorac	bjelokórac–bjelokórca (6)
Bjelòpoljac	Bjelopóljac–Bjelopóljca (6)
Crnògorac	Crnogórac–Crnogórca (6)
dobròčinac	dobročínac–dobročínca (5)
donjòselac	donjosélac–donjosélca (6)
Drenòpoljac	Drenopóljac–Drenopóljca (6)
golùbinac	golubínac–golubínca (6)
gornjòzamac	gornjozémac–gornjozémca (6)
pogòrelac	pogorjélac–pogorjélca (6)
prekòmorac	prekomórac–prekomórca (5)
prvòženac	prvoženac–prvoženca (6)
prekòdrinac	prekodrínac–prekodrínca (6)
samòvoljac	samovóljac–samovóljca (6)
staròselac	starosélac–starosélca (6)
svaštòznanac	svaštoznánac–svaštoznánca (6)
svetògorac	svetogórac–svetogórca (6)
šestòperac	šestopérac–šestopérca (6)

34. pàsmarkovac–pàsmarkòvca

Kràmarkovac–Kràmarkòvca (4), topo-
nim na Velebitu

35. nágoničār

i nàgoničār–nàgoničāra (3)
nàpoličār–nàpoličāra (3) i nàpoličār–
–nàpoličāra (3)
píjavičār–píjavičāra (5)

36. òkamenjāk

DN	ZNŠN
ànatemnik	anatêmnik–anatêmnika (4)
nèpravednik	nèpravednik–nèpravednika (6)
prèpeličār	prèpeličār–prèpeličāra (5)

Kao u primjeru anatêmnik u ZNŠN silazni je naglasak u sredini riječi i u drugih tuđica, npr. u imenica na –or: diktátor, kompozitor itd.

37. làstavičnjāk

đüturičār	đüturičār–đüturičāra (6)
-----------	--------------------------

38. bezòbraznik

dobròsrečnik	dòbrosretnik–dòbrosretnika (4)
goròpadnik	gòropādnik–gòropādnika (3)
samòvlasnik	sāmovlāsnik–sāmovlāsника (4)

39. pòlažajnik

gòropādnik–gòropādnika (3)
mālovičēčnik–mālovičēčnika (3) i
malovičēčnik–malovičēčnika (3)
rūkodāvnik–rūkodāvnika (3) i
rukodāvnik–rukodāvnika (3)
rūkostāvnik–rūkostāvnika (3) i
rukostāvnik–rukostāvnika (3)
sāmovlāsnik–sāmovlāsника (4)

40. Krivòšijanin

Beògradanin	Bèogradanin–Bèogradanina (5)
domazétović	domazétović–domazétoviča (4)
Kolašínjanin	Kolašínjanin–Kolašínjanina (4)

41. samostvòritelj

jednomjèsečici	jednomjèsečici (4) ¹⁰
----------------	----------------------------------

42. jednogòdišnjici

krvopròltnik	jednogòdišnjāk krvopròltnik
--------------	--------------------------------

¹⁰ Nije neobično što ta imenica kao složenica ima silazni naglasak na srednjem slogu.

43. skorovèčèrnjāk

DN

ZNŠN

krvopròlitnik

IV. Tipovi s različitim tipološkim pojedinostima i različitom distribucijom

1. bôg-bôga

Po DN imenice tog tipa koje u nominativu duge množine imaju kratkosilazni naglasak, dobivaju u genitivu množine dugouzlazni, a u dativu-lokativu-instrumentalu (DLI) množine kratkouzlazni. Takve promjene nema u ZNŠN:

G mn. krajévā, rogóvā, rojévā	krājévā, rōgōvā, rōjévā (MIPVGS) ¹¹
DLI mn. krajèvima, rogòvima	krājevima, rōgovima (MIPVGS)

U DN imenica gòst ima u četiri padeža množine naglasnu promjenu kakve nema u ZNŠN:

G mn. gòstī, gòstijū	gòstī, gòstijū (IVGS)
DLI gòstima	gòstima (IVGS)

DR

čvôr	čvôr-čvòra (5)
krôv	krôv-kròva (6)
nôj	nôj-nòja (6)
rôv	rôv-ròva (3) i rôv-ròva (3)
stvôr	stvôr-stvòra (6)
zbôj	zbôj-zbòja (4)
zbôr	zbôr-zbòra (6)
srôk	srôk-sròka (5)
zmâj	zmâj-zmāja (6)

2. kònac-kónca

Po DN imenice koje u nominativu množine imaju dugouzlazni, pomiču taj naglasak na idući slog, a u ZNŠN imenice tog tipa ne mogu imati takve naglaske, nego u N mn. imaju dugosilazni, a u G mn. kratkosilazni; ako pak koja imenica tog Daničićeva tipa ima u ZNŠN dugouzlazni u N mn., ona ide u tip brávac-brávca:

¹¹ Tipološke razlike bilježe se utvrđenim kraticama, a takvo bilježenje i distribucijskih razlika uz svaku naglasnu jedinicu jako bi opteretilo tekst. S posljednjega razloga ne bilježi se ni tip uz svaku riječ jer je jasno da npr. kât-kâta ide u tip grâd, a ris-risa u tip rōb-rōba itd.

DN
G mn. Dolácā, lovácā, volákā

ZNŠN
Dòlācā (MIPVGS), lòvācā, vòlākā
(MIPVG)

lòvac
òrao
òvan
plòvac
šténac
vòlak

DR
lòvac-lòvca (6)
órao-órla (4)
óvan-óvna (5)
plòvac-plóvca (6)
šténac-šténca (6)
vòlak-vólka (6)

3. bràtić

Daničić kaže da imenice »koje znače mladu životinju, kao što je ova poslednja (pačić, S. V.) gdeгде n. p. u Bačkoj po varošima, gube s prvog sloga akc. ", pa na drugom slogu imaju ' n. p. pìlícā. gušćícā«. ¹² Takve imenice u ZNŠN glase samo: pìlícā, gušćícā pāčićā itd.

bèdem
grāhor
gròhot
dèspot
Dūnav
ìstok
lòkot
Miloš

DR
bèdēm-bèdema (3) i bèdem-bèdema (3)
grāhōr-grāhōra (4)
gròhōt-gròhōta (3)
dèspot-dèspota (5)
Dūnav-Dūnava (6)
ìstok-ìstoka (6)
lòkot-lòkota (3)
Miloš-Miloša i Milòša (6), drugi lik u
stilist. strukt.

Mlāden
òtok
Prizren
sùsed
tèrluci
tùđin
Ūroš
žùbor
plèmić

Mlāden-Mlādena (6)
òtok-òtoka (6)
Prizren-Prizrena (5)
sùsjed-sùsjeda (3) i sùsjed-sùsjeda (3)
tèrluci (6)
tùđin-tùđina (5)
Ūroš-Ūroša (6)
žùbor-žùbora (3)
plèmić-plemícā (6)

Prezime Njègoš tako naglašavaju dva informanta, Njègoš druga dvojica, a Njègoš opet dva.

¹² Srpski akcenti, str. 32.

4. vëtar-vëtra

Po DN u L jd. »menja se u nekoliko reči " na ` , evo ih:«¹³

DN	ZNŠN
L jd. mòzgu, nõktu, vòsku	mòzgu, nõktu, vòsku (MIPVGS)
NG mn. vëprovi-vëpròvā	vëprovi-vëpròvā (MIPGS)
vëtrovi-vëtròvā	vjëtrovi-vjëtròvā (MIPGS)
G mn. nokātā	nòkātā (MIPVGS)

DR

brätac	brätac-bräca (4)
grášac	grášac-grášca (6)
Šäbac	Šäbac-Šäpca (4)
šklòpac	šklòpac-šklòpca (6)
Vršac	Vršac-Vršca (6)
präsaci	präsaci-präsacā (3)
ćurak	ćurak-ćúrka (6)
jamac	jamac-jámca (5)
ügao	ügao-úgla (4)
znänac	znänac-znänca (5)

5. stàrac-stärca

N mn. jārčevi	jārčevi (VGS)
G mn. jārčévā ¹⁴	jārčévā (IVGS)
A mn. jārčeve	jārčeve (VGS)
DLI mn. jārčevima ¹⁵	jārčevima (VGS)
N mn. päoci, täoci	päoci (MIPS), täoci (MIPVGS)

DR

blìzan	blìzan-blìzna (5)
dřhat	dřhāt-dřhāta (4)
sìvac	sìvac-sìvca (6)
zbòjak	zbòjak-zbòjka (4)
znòjak	znòjak-znòjka (4)
žälac	žälac-žälca (5)

¹³ Spomenuto djelo, str. 33.

¹⁴ Takav naglasak u gen. množ. Daničić pretpostavlja po gen. množ. bliznòvā, kako je taj oblik zabilježio Vuk Karadžić.

¹⁵ Kratkosilazni po DN imaju imenice tog tipa u dugoj množini. Po mom opažanju, u tih je imenica neobična duga množina, čak je i imenica jàrac mnogo običnija u kratkoj množini: jàrci-jàrcā-jàrcima-jàrcce.

6. dēvēr–dēvera

U ZNŠN nema nijedne imenice tog tipa s premještenim naglaskom u L jd.:

DN	ZNŠN
L jd. bokòru, busènu,	bòkoru, būsenu (MIPVGS)
govòru, grebènu,	gòvoru, grèbenu (MIPVGS)
kamènu, plamènu,	kāmenu, plāmenu (MIPVGS)
prstènu, ugljènu, čopòru	přstenu, ũgljenu, čöporu (MIPVGS)

Samo je u stilističkoj strukturi, i to iznimno, moguć i premješten naglasak: Nije ostao ni kāmēn na kamènu.

Dalje, Daničić navodi pet riječi tog tipa s naglasnom promjenom u gen. mn., a takve promjene nema u ZNŠN:

G. mn. guštérā, kesténā,	gūštērā, kēstēnā (MIPVGS)
đavólā, devérā, čokótā	đāvólā, djēvērā, čökótā (MIPVGS)

DR

čököt	čököt–čökōta (6)
òtòk (oteklina)	òtòk–òtòkā (6)
čēmēr	čēmer–čēmera (6)
gòspòd	gòspod–gòspoda (4)
kēstēn	kēsten–kēstena (4)
ūsōv	ūsov–ūsova (6)
gūštēr	gūšter–gūštera (6)

7. jābučić

G mn. imenice prijatelj glasi:

prijatéljā	prijatēljā (MPVS) ¹⁶
DLI prijatēljima	prijateljima (MPVS)

DR

U mn. grāđāni, Būgari itd.	grāđani (6), Būgari (4)
āpostol	āpostol–āpostola (6)
Cīganin	Cīganin–Cīganina (5)
mještanin	mještanin–mještanina (5)
prijatelj	prijatelj–prijatelja (4)
sēstričić	sēstričić–sēstričića (6)

¹⁶ Nijedan informant nema naglasaka u naznačena četiri padeža kao u DN, a dvojica imaju naglasak: prijatēljā, prijateljima.

DN	ZNŠN
svästičić	svästičić–svästičićä (5)
vòjvodić	vòjvodić–vòjvodičä (6)
dūždević	dūždević–dūždevičä (3) i dūždević– –duždevičä (3)
Milorad	Milorād–Milorāda
ūvolež	ūholēž–ūholēža (6)
tèpeluk	tepèluk–tepèluka (6)

8. vèrenik

L jd. dogadāju, obiçāju, porodāju	dögadāju, öbiçāju, pörodāju (MIPVGS, u sva tri primjera)
L jd. dogovòru, nagovòru, razgovòru	dögovöru, nägovöru, räzgovöru (IPVG, u sva tri primjera, a MS bez zanaglasne dužine)
pöznanik	poznanik–poznanika (3) i pöznanik–pöznanika (3)
zämenik	zämjenik–zämjenika (6)

V. Tipovi s različitim tipološkim odredbenicama i različitom distribucijom

1. gräd

G mn. gradövä	grädövä (MIPVGS)
DLI mn. gradövima	grädovima (MIPVGS)

Po DN imenice tog tipa koje u nom. mn. imaju kratkosilazni naglasak (npr. grädovi), u gen. mn. dobivaju dugouzlazni na idući slog, a u ZNŠN sve te imenice zadržavaju kratkosilazni na prvom slogu u svim padežima množine (MIPVGS).

Dalje, Daničić navodi sedam riječi tog tipa s kratkouzlaznim u DLI množine: bregòvima, brkòvima, gradòvima, knežòvima, kumòvima, sinòvima, sudòvima. Takva naglasaka u ovom tipu ZNŠN ne pozna, nego ima kao i u primjeru grädovima, dakle: brègovima, břkovima, kùmovima, sìnovima, sùdovima (MIPVGS). Od ovih riječi samo imenica knêz u ZNŠN ide u tip stric–stríca, pa su joj DLI mn.: knèzovima.

Po DN dvadeset i dvije imenice tog tipa imaju dugouzlazni naglasak u svim padežima množine, npr. válovi–válövä–válovima–válove. Takve su mu još: dëo (dël), gêm, glib, grôzd, jêž, kläs, lik, list, lúb, mláz, prút, pûž (spûž), rêd, säd, stân, trút, ūd, vëk, vlät, žbûn, žûlj.

Koje od tih imenica po ZNŠN idu u tip grad, one u množini imaju kratkosilazni naglasak kao i grād, dakle: vālovi–vālōvā–vālovima–vālove (MIVS).

Budući da su takvo naglašavanje potvrdila četiri informanta, po mjerilima ovog rada to je naglašavanje utvrđeno kao uporabna književna norma. Najviše što bi ta norma još mogla prihvatiti jesu dubletni likovi s uzlaznim naglasakom određenog broja imenica. Ali kojih? Ni ona dva informanta što imaju dugouzlazne naglaske u dugoj množini određenih imenica tog tipa, nemaju takve naglaske u istih riječi. Zato je najnormalnije uzeti kao dubletne one likove koji su zajednički toj dvojici informanata (GP). Ovo iznimno odustajanje od polaznog kriterija da se dublete prihvate samo onda kad je odnos tri prema tri, daje se objasniti činjenicom što je posrijedi naglasna odredbenica koja obuhvaća dosta imenica, pa je, iako je sporedna, valja uzeti u obzir. Tako onda uz većinu imenica tog tipa koje imaju samo kratkosilazni, imamo manji broj imenica što uz prvi lik sa ˘ imaju dubletni lik sa ˙. Evo tih dubleta: bōlovi¹⁷ i bólovi, hvātovi i hvátovi, lūgovi i lúgovi, prūtovi i prútovi, sādovi i sádovi, slāpovi i slápovi, šūmovi i šúmovi, tōnovi i tónovi, trākovi i trákovi, tŕgovi i tŕgovi, trūdovi i trúdovi, vīsovi i vísovi, žbūnovi i žbúnovi.

Nabrajanje dubleta, dakako, nije iscrpno, ali je izvan svake sumnje da je sa stajališta ZNŠN dugouzlazni naglasak u množini tog tipa rubna pojava koja se uz dosljedno poštivanje jedinstvenih mjerila daje i zanemariti.

Imenica vrâg u ZNŠN glasi u lok. jd. u vrâgu. Ostale imenice tog tipa koje znače čeljade ili životinju nemaju te promjene u lok. jd., npr. o drâgu, po zêcu (MIPVGS).

Kratka množina

DN	ZNŠN
DLI mrāvima	mrāvima (MIPVGS)

Doduše, i u DN ima crvima, brćima. Tako i zúbima, ali ta imenica u ZNŠN glasi: zûbi–zûbi–zûbima (MIVGS).

Lika sâtā držim da nema u ZNŠN; postoji samo oblik sâti.

DR

Blāž	Blāž–Blāža (4)
dēo (dêl)	dijêl–dijéla (6)
gniât	gnjât–gnjâta (6)
jêž	jêž–jêža (5)
kljûč	kljûč–kljûča (6)
knêz	knêz–knêza (4)

¹⁷ U dva se informanta čuo i naglasak bōlovi, tōkovi, vōdovi, vōzovi.

DN

mûl
pûž
ždrâl
žir
žmûlj
žûlj
čir
drôzd
grôzd

ZNŠN

mûl-mûla (6)
pûž-pûža (5)
ždrâl-ždrála (6)
žir-žira (6)
žmûlj-žmûlja (6)
žûlj-žûlja (6)
čir-čira (6)
drôzd-drôzda (4)
grôzd-grôzda (5)

2. stric-stríca

N mn. stričevi	stričevi (IVS), stričevi (M) ¹⁸
G mn. stričevā	stričevā (VS), stričevā (MI)
DLI mn. stričevima	stričevima (IVS), stričevima (M)
A mn. stričeve	stričeve (IVS), stričeve (M)

Bitna je razlika, dakle, u tom tipu između DN i ZNŠN u tomu što je po DN u dugoj množini dugouzlazni naglasak, a u ZNŠN kratkouzlazni. Od toga opet odstupaju GP, pa bi se i u tom tipu uz redoviti kratkouzlazni naglasak u dugoj množini mogao prihvatiti dubletni lik s dugouzlaznim.

DR

hrâm	hrâm-hrâma (5)
hûm	hûm-hûma (5)
kîp	kîp-kîpa (5)
klîp	klîp-klîpa (4)
bîk	bîk-bîka (6)
gřm	gřm-gřma (6)
Lîm	Lîm-Lîma (6)
zlić	zlić-zlića (3) i zlić-zlića (3)

Riječ vîr za koju se Daničić koleba između tipova grād i stric-stríca, po ZNŠN ide u tip grād.

3. vřh-vřha

V jd.¹⁹

stôle, vřše (MIPVGS)

¹⁸ Budući da je posrijedi važna tipološka odredbenica, iznimno se navode naglasci svih informanata.

¹⁹ »Ů zvat. jed. kad bi se ove reči govorile, mislim da ne bi imale ` , a može biti da bi drukčiji akc. imale i u zvat. mn. kad bi bile bez umetka ov i ev.« N. d. str. 24.

DR

DN

ZNŠN

bik	bik–bika (6)
rúj	rúj–rúja (3)
grôm	grôm–gröma (5)
stôg	stôg–stöga (6)

4. brávac–brávca

V mn. brávci²⁰

brávci (MIPVGS)

Imenice tog tipa s dugom množ. imaju kratkouzlazni naglasak pòjmovi–pòjmōvā–pòjmovima–pòjmove. Tako i: nájam, sájam, újam, zájam . . . Samo imenica čvórak–čvórka ima u ZNŠN dugouzlazni u svim padežima duge množine, a u Daničića nije tako:

<i>N mn.</i>	<i>čvòrkovi</i>	<i>čvórkovi (PIS)</i>
G	čvorková	čvórkōvā (PIS)
DLI	čvòrkovima ili čvorkòvima	čvórkovima (PIS)
A	čvòrkove	čvórkove (PIS)

DR

dának

dānak–dānka (i umanj. od dān i porez, MIPVGS)

5. búbreg

Sve umanjenice tog Daničićeva tipa u ZNŠN imaju u gen. mn. kratkouzlazni, tj. nepromijenjen naglasak, pa tako u ZNŠN tvore novi tip:

G mn. bātíćā, bīćíćā, nòžíćā   bātíćā, bīćíćā, nòžíćā (MIPVGS)

DR

bèzdan	bèzdān–bèzdāna (4)
ùdes	ùdēs–ùdēsa (4)
brànič	brānič–brānića (6)
plèter	plètēr–plètera (3) i plèter–plètera (3)
ùkor	ùkor–ùkora (5)
vènjčić	vjénčić–vjénčićā (4)
vrānčić	vrānčić–vrānčićā (4)

²⁰ »Može biti da se akc. ovako menja i u zvat. mn.«, kaže Daničić u spomenutom djelu, str. 26.

6. kòsac-kòsca

DN	ZNŠN
G mn. kosáca	kòsacā (MIPVS)
V kòsci, òci	kòsci, òci (MIPVGS) ²¹

Samo je u stilističkoj strukturi u ZNŠN promijenjeni naglasak: Kād se rûcā, da sam kod kosáca. Stô momákā, dvjêsta djèvojakā. Vjèra náših otácā (IVPGS).

Dalje, Daničić kaže da »u reči pòsao i kòtao može biti da se menja na *«:²²

G mn. pòslōvā, kòtlōvā	pòslōvā (IVS), kòtlōvā (PIVS)
N mn. imenice mòmak:	pòslōvā (MPG)
mòmci i mòmci	mòmci (GIVS), mòmci (MP)

DR

bòjak	bójak-bójka (4)
dròbac	dróbac-drópca (6)
kàpak	kápak-kápka (6)
kòbac	kóbac-kópca (6)
lèpak	lijèpak-lijèpka (6)
mòljac	móljac-móljca (6)
rònac	rónac-rónca (6)
gvòzdac	gvòzdac-gvozďaca (6)
kòtlac-kotálca	kòtlac-kotlāca (6)
kòzlac-kozálca	kòzlac-kozlāca (6)
kàlac	kālac-kālca (5)
čèsan	čèsan-čèсна (5)
Mlètak	Mlètak-Mlètka (6)
òcat	òcat-òcta (4)
òganj	òganj-ògnja (5)

7. vòjnik-vojnika

V mn. jünāci	junáci (MIPVGS) ²³
Bògdān	Bògdān-Bògdāna (4)
lòpūh	lòpūh-lòpuha (6)
rèpūh	rèpūh-rèpuha (6)
Pètrić	Pètrić-Pètrića (5)
gvòžďār	gvòžďār-gvòžďara (6)

²¹ U ZNŠN uvijek je jednak naglasak nom. i vok. množine.

²² Spomenuto djelo, str. 30.

²³ I u Karadžića je vok. mn. kolāci, ali to Daničić pobija.

DN	ZNŠN
šljivār	šljivār-šljivāra (5)
vidik	vidik-vīdika (4)
Drobnjāci	Dröbnjāci-Dröbnjākā (5)
dušnjāci	dūšnjāci-dūšnjākā (4)
ušnjāci	ūšnjāci-ūšnjākā (5)
glāsnik	glāsnik-glāsnika (6)
krājníci	krājníci-krājnikā (5)

8. nēcāk

L jd. vršāju²⁴

vřšāju (MIPVGS)

U ZNŠN iznimno lik s dugouzlaznim može doći u stilističkom ustrojstvu: Čekala sam dīku na vidīku. U imenice pöglöd razvila se značenjska razlika na podlozi naglasne: U pöglödu ti vidīm túgu. Ū tom pöglödu nēma se štö kázati.

G mn. golubóvā

gölobōvā (MIPVGS)

DLI golubòvima

gölobovima (MIPVGS)

U ZNŠN sve se imenice tog tipa koje imaju dugu množinu, kao što su gälēb, gävřān, jāstrēb, läbūd, lišāj, kölūt itd. naglašavaju u naznačenim padežima kao imenica gölūb, dakle: gälebovi-gälebōvā-gälebovima-gälebove itd. Ni u jednog se informanta nisu čuli naglasci kao u Daničićevu primjeru gölūb, tj. golubóvā-golubòvima.

N mn. dināri, komādi

dīnāri (MIPVGS), kōmādi (MIPGS)

G dinārā

dīnārā (MIPVGS)

DLI dinārīma

dīnārīma (MIPVGS)

DR

āmbār

āmbār-ambāra (5)

bātāk

bātāk-batāka (3)

bēlāš

bjelāš-bjelāša (5)

břnjāš

brnjāš-brnjāša (5)

kāntār

kāntār-kantāra (6)

kōnjīc

kōnjīc-konjīca (5)

mēhūr

mjehūr-mjehúra (5)

pīsār

pīsār-pisāra (6)

šēstār

šēstār-šestāra (5)

²⁴ »U skaz. jed. mnoge između ovakovih reči gube s prvoga sloga " a na drugome mesto dobijaju "«, kaže Daničić u sp. djelu, str. 37.

ZNŠN išao u prilog općoj novoštokavskoj naglasnoj normi da silazni naglasci ne mogu biti u sredini riječi. Radi sustavnosti, ovdje se navode jednaki naglasni odnosi imenica s većim brojem slogova:

DN	ZNŠN
G mn. Dalmatīnācā	Dalmatīnācā (MIPVG) i Dalmatīnācā (S)
parlamētārācā	parlamentārācā (MIPVG) i parlamentārācā (S)
sveučilištārācā	sveučilištārācā (MIPVG) i sveučilištārācā (S)

S istog je razloga u svim ovim slučajevima za hrvatsku naglasnu normu najprihvatljiviji nepromijenjeni naglasak s uzlaznom intonacijom.

Naglasci vokativa mn. tipa dobítak–dobítka:

jèdīnci ili jēdīnci	jedínoi (MIPVGS)
---------------------	------------------

DR

Morāvac	Mòravac–Mòrāvca (6)
potómak	pòtomak–pòtòmka (6)
Resāvac	Rèsavac–Rèsāvca (6)
rezānci	rèzānci–rèzanācā (5)
strādālac	stràdalac–stràdaoca (5)
ùbilac	ùbilac–ùbilca (6)
zločīnac	zlòčinac–zlòčinca (4)

11. Otòčac–Otòčca

G mn. stàrāčācā	starāčācā (MIPGS)
blizānac	blizānac–blizānca (3)
blizānak	blizānak–blizānka (3)
kotālac	kotālac–kotālca (3)
kozālac	kozālac–kozālca (3)
maslāčak	maslāčak–maslāčka (5)
nožānjac	nožānjac–nožānjca (4)
posālac	posālac–posālca (4)
posālak	posālak–posālka (4)
sagānak	sagānak–sagānka (3)
sokōlak	sokōlak–sokólka (5)
udòvac	udòvac–udòvca (5)

12. pomòcnik–pomoćnika

DN	ZNŠN
V mn. gòspodāri ²⁶	gospodāri (MIPVGS)
	DR
kolibāš	kòlibāš–kòlibāša (4)
topòlik	tòpolik–tòpolika (4)
urèdnik	ùrednik–ùrednika (6)
đavòlān	đāvolān–đāvolāna (4)
jörgovān	jörgovān–jörgovāna (6)
nemòcnik	němoćnik–němoćnika (5)
srebrnjāk	srěbrnjāk–srěbrnjāka (3) i srbñnjāk– –srebrnjāka (3)
utrènik	ütrenik–ütrenika (4)
ceròvnik	cèròvnik–cèròvnika (5)
pričèsnik	pričěsnik–pričěsnika (4)
zimòvnik	zìmòvnik–zìmòvnika (4)
suđenik	súdenik–súdenika (6)

13. Dalmatīnac–Dalmatīnca

G mn. Dalmatīnacā	Dalmatīnacā (MIPVG) i Dalmatīnacā (S) ²⁷
V mn. Dālmātīnci ²⁸	Dalmatīnci (MIPVGS)
	DR
Smederévac	Smèderevac–Smèderēvca (3) i Smederévac–Smederévca (3)

14. zanovètāš–zanovetāša

V mn. zāpovednici	zapovjednīci (MIPVGS)
(ili zāpovednici) ²⁹	

	DR
kukurùznjāk	kukùružnjāk–kukùružnjāka (5)
nesuđenik	nèsūdenik–nèsūdenika (5)
osuđenik	òsūdenik–òsūdenika (4)

²⁶ Takav naglasak Daničić nije zapisao, ali on kaže: »I u zvat. mn. rekao bih da se ovako akc. menjaju.« N. d., str. 47.

²⁷ Vidi opis uz tip dobítak-dobítka.

²⁸ Daničić misli da je takav naglasak u vok. mn. iako ga ne navodi. (Vidi opis na str. 51. sp. djela.)

²⁹ Takvi se naglasci razumiju iz Daničićeva opisa na str. 53.

15. Novopazárac–Novopazárca

DN	ZNŠN
G mn. Novopázārācā	Novopazārācā (MIPVGS) i Novopazārācā (S) ³⁰
V jd. Növopazārče (ili Növopazārče)	Novopázārče (MIPVGS), kao da je pazárac. ali: pārlamentārče (MIPVGS)

16. čuturoispīlac–čuturoispīlca

G mn. čuturoispīlācā	čuturoispīlācā (MIPVG) i čuturoispīlācā (S) ³¹
----------------------	--

DR

sveučilištárac–sveučilištárca (6)

VI. Daničićevi tipovi kojih nema u ZNŠN

1. Pëtar–Pëtra Pëtar–Pëtra (MIPVGS)

Preostale dvije riječi koje po DN idu u taj tip, u ZNŠN imaju kratkosilazni u svim padežima jednine, zatim duge i kratke množine: čěšalj–čěšlja itd., svëkar–svëkra . . . (MIPVGS)

2. zāvōj–zāvōja zāvōj–zāvōja (MIPVGS)

Sve riječi tog Daničićeva tipa nalaze se u ZNŠN u druga četiri tipa:

ákōv, alov, ašov, birov	ákōv–ákōva (MIPVGS)
čikov, gigov, latov, logov, merov, parcov, vagov, valov	Tako sve navedene, samo imenica ášōv ima pet potvrda (a ne šest).
kútnjāk, rožnjak	kútnjāk–kútnjāka (MIPVGS) Tako i rôžnjāk (IVGS)
lópōv, metež, priboj, razboj, razdvoj, zapoj, zavoj	lópov–lópova (IPVGS). Tako sve navedene, i to u svih informanata. Jedino za imenicu métež ima samo pet potvrda.
úbōj	úboj–úboja (MIPS)

³⁰ Vidi opis u ovom radu uz tip dobitak–dobitka.

³¹ Kao bilješka 30.

DN

3. pòvōj–povoja
 Bèčēj, Begej, Dobj

 àlāj, Blagaj, Kavaj,
 kalaj, Kosmaj, Maglaj,
 Obljaj, olaj, Pobj,
 podboj, pōkoj, poloj,
 Rožaj, uboj
 sàbōj

ZNŠN

póvoj–póvoja (IVGS)
 Bèčēj–Bèčēja (MIPS) Tako i Begej,
 Dobuj.

 àlaj–àlaja (MIPVGS). Tako sve
 navedene; jedino za šēboj ima samo
 pet potvrda.

 sáboj–sáboja (MIPGS)

Samo u stilističkoj strukturi čuje se: Pòkōj mu dūši (IP).

4. sòlad–sòlda
 h̀r̀bat

sòlad–sòlda (IMPV)
 h̀r̀bat–h̀r̀pta (MIPG)
 h̀r̀bat–h̀r̀bata (MPG)

5. pokròvac–pokròvca
 sinòvac
 udòvac

pòkrovac–pòkròvca (MIPVS)
 sinòvac–sinòvca (MIPVS)
 udòvac–udòvca (MIPVS)

6. nàkōvanj–nàkōvnja
 7. Bábakāj–Bábakaja
 8. nērādin
 9. vodòpōj–vodòpoja

nàkōvanj–nàkōvnja (IGS)
 Bábakāj–Bábakāja (PGVS)
 Ta jedina riječ tog tipa nije u porabi.
 vòdopōj–vòdopoja (MIPVS)

Riječ macarūl jedva da je šire živa u književnom jeziku, a genitiv bi joj glasio: macarūla.

10. šaràmpōv–šaràmpòva

 11. porebàrac–porebàrca
 12. V̀nkōvčanin
 13. M̀rnjāvčević, r̀dāković
 14. c̀s̀sarovac–c̀s̀saròvca
 15. dèvermāviš
 16. D̀gobrādić
 17. arèndātor

šaràmpōv–šaràmpòva (MIPVGS)
 Tako i ǹeredōv
 porebàrac–porebàrca (MIPVGS)
 V̀nkovčanin (MIPS)
 M̀rnjāvčević, r̀dāković (MIPVGS)
 c̀sarovac–c̀saròvca (MIVGS)
 Riječ nije u porabi.
 Prezime slabo poznato.
 (MIVGS) arèndātor. Tako i druge
 tuđice na -or, a što se tiče složenica
 tipa grdòmājčić, Bjelòpāvlić, one
 u ZNŠN izbjegavaju naglasak na
 spojnom samoglasniku o.

DN	ZNŠN
18. malòvècnik	mälòvijècnik (IVS) i malovijècnik (MPG). Jednako i rukodavnik. rukostavnik. ³²
19. Pètkovičānin	Pètkovičānin (MIPS)
20. mrznovòljavac– –mrznovòljavca	Riječ nije u porabi u hrvatskom književnom jeziku, a dvije preostale riječi koje po DN idu u taj tip: docnolègalac, tj. kasnolègalac i starosèdilac, odnosno starosjèdilac idu u ZNŠN u tip samostvòritelj.
21. ponèdeonik	Riječ je izvan leksičkog fonda hrvatskog književnog jezika.
22. kùpikrastāvčīc	kùpikrastāvčīc (IMS) i kupikrāstavčīc (PVG)
23. òskoruškòvac– –òskoruškòvca	òskoruškòvac–òskoruškòvca (MIPVGS)

VII. Novi tipovi³³

1. òčnjāk–òčnjāka (MPS). Naglasak se ne mijenja. Takve su i imenice: pri-pūz (3), šimšīr (3), uštāp (3), vùčjak (6)
2. knjižèvnik–knjižèvnika. Naglasak i obje dužine ostaju u svim padežima jednine i množine. Tako i: òčājnik (5), slùčājnik (6).
3. òskoruškòvac–òskoruškòvca (MIPVGS)
4. kùpikrastāvčīc (IMS)
5. Pòrkòlovac–Pòrkòlòvca (toponim na Velebitu)

VIII. Prenošenje naglasaka na proklitiku

Prije svega valja naglasiti da se naglasak mnogo manje prenosi nego što se to obično misli.

³² U tih se imenica silazni naglasak u sredini riječi objašnjava činjenicom da su to složenice.

³³ Pod tim se nazivom ovdje navode oni tipovi (opet po Daničićevoj tipologiji) koji se od DN razlikuju već po natuknici, tj. u nominativu-genitivu jednine. Sigurno je da su po Daničićevim tipološkim kriterijima za ZNŠN novi i svi oni tipovi koji imaju različite naglasne odredbenice u drugim kosim padežima, ali su oni već navedeni u odjeljku V.

1. bādalj–bādlija

DN	ZNŠN
nā būbanj, dō lākta	nā būbanj (MIPS), dō lākta (MIPVS)

U tom se tipu u ZNŠN prenosi i neoslabljeno: nā žrvanj (MIGS), ali se čuje i u tom primjeru: nā žrvanj (PV).

2. bēden

U tom se tipu u ZNŠN naglasak ne prenosi.

3. vētar–vētra

ū vetar	ù vjetar (MIPVS)
bēz vetra	bēz vjetra (MIPVS)
nā rogalj	nā rogalj (MIPS)

U tom se tipu u ZNŠN prenosi i neoslabljeno: pōd nokat, zā trošak (MIPGS). Inače se u tom tipu naglasak prenosi samo iznimno.

4. nēcāk

nā mesēc	nā mjesēc (MIPVS)
ū oblāke	ù oblāke (5)
pō dinār	pō dinār (5)
ū korāk	ù korāk (5)

Osjeća se nepriličnost prenošenja naglasaka s kosih padeža množine, osobito s trosložnih i višesložnih genitiva: npr. òd građānā, dō medvjēdā.

NAPOMENA UZ PRETHODNI ČLANAK

Uredništvo

Članak S. Vukušića pokreće važnu problematiku u normi hrvatskoga književnog jezika. Dosad je hrvatska akcentologija vrludala između jedne teorije i druge prakse. Kamo nas je to odvelo, dobro je pokazao D. Brozović u ocjeni jedne akcentološke knjige (v. Jezik, XIX, str. 123–139). Poslije te ocjene – koja znači prekretnicu u našoj normativnoj akcentologiji, jer znatno prelazi značenje ocjene – mora se krenuti novim putem. Vukušićev je članak prvi prilog u tom smislu.